

Tegen de onkunde en leegheid

18-10-2007 14:39 | K. van der Zwaag

Ds. Meine Veldman: „Gesprekken en sociale contacten zijn in Québec erg belangrijk.”

Evangeliseren in Franstalig Canada is ploegen op rotsen. Ds. Meine Veldman, predikant in l'Église Reformée du Québec, laat zich echter niet ontmoedigen door de omstandigheden. „Er zijn mensen die hier toegebracht moeten worden en daarvan geeft God getuigenis. Het brood dat uitgeworpen wordt op het water, zal na vele jaren gevonden worden.”

Meine Veldman (33) heeft een afwisselend leven achter de rug. In 1989 vertrok hij op 15-jarige leeftijd met zijn ouders en andere gezinsleden naar Canada. Daar sloot zijn vader, ds. K. Veldman, zich aan bij een vrije gemeente in Mount Elgin, om zich later bij de Reformed Church in America (RCA) te voegen.

Meines eerste middelbare onderwijs ontving hij aan het christelijke Redeemer College in Hamilton. Hij studeerde daarna aan de universiteit van Waterloo en haalde zijn bachelor in de filosofie en godsdienstwetenschap. „Het was een seculiere omgeving, waarin je geconfronteerd werd met de geest van de tijd. Het heeft mijn denken in mijn verdere leven gestempeld. Ik heb veel gehad aan de christelijke apologetiek van Cornelius van Til. Een tweede mentor was voor mij dr. W. Aalders, wiens Nederlandse werken ik in Canada las en bestudeerde.”

Meine oriënteerde zich breed op de gereformeerde theologie. Zijn eindschrijft (voor zijn master) aan de universiteit ging over Kohlbrugge en Karl Barth en hun visie op het Woord van God.

Toen zijn ouders vertrokken naar Zuid-Afrika, bleef Meine achter en meldde zich in het Canadese Springford aan als lid van de RCA, de kerk die zusterbanden had met de (toenmalige) Nederlandse Hervormde Kerk. Meine ging theologie studeren aan de kerkelijke opleiding van de RCA, het Western Theological Reformed Seminary in Holland, in de Amerikaanse staat Michigan. Hij woonde een jaar in Grand Rapids, waar hij in contact kwam met ds. C. van den Berg, predikant van de RCA-gemeente Providence Church. Andere contacten in Grand Rapids waren er met ds. R. J. Oomen (later uitgezonden naar Malawi) en met ds. A. C. Neele, die voor hem de weg zou openen naar Franstalig Canada.

Na zijn kerkelijke opleiding in Holland trok ds. Veldman naar Whitby, een voorstad van Toronto, waar hij een RCA-gemeente diende en pastoraal werk verrichtte. Tegen het einde van deze praktische vorming zette hij zijn studie voort aan de universiteit van Toronto (Toronto School of Theology), waar hij nu bezig is met de afronding van een proefschrift over Eduard Böhl (schoonzoon van Kohlbrugge) en diens verhouding tot de Duitse theoloog Albert Ritschl. Mede in verband met zijn proefschrift is hij twee maanden in Nederland om bronnen te raadplegen.

Financiële steun

De eerste kennismaking van Meine Veldman met Franstalig Canada kwam tot stand via zijn vader, die contact had met de voormalige priester ds. Robert Champagne uit Québec. Ds. Champagne, overleden in 2006, ontving financiële steun van de Nederlandse Stichting Kerkbouw Canada (nu Stichting Evangelisatie Canada), destijds opgericht voor de instandhouding van de RCA-gemeente in Springford (respectievelijk gediend door ds. K. Veldman, ds. L. Schaafsma en ds. W. Pieters). Het is ook deze Stichting Evangelisatie Canada die nu ds. Meine Veldman steunt.

Ds. Meine Veldman kwam na zijn studietijd opnieuw in aanraking met Franstalig Canada via ds. Neele. Deze had aan het Calvin Theological Seminary in Grand Rapids zijn mastertitel behaald en was naar Montreal vertrokken. Daar was hij betrokken bij de omvorming van het Theologisch Instituut Farel tot theologische faculteit. Het instituut was bedoeld om het protestantisme in Franstalig Canada te ondersteunen door middel van een opleiding voor voorgangers en evangelisten. Ds. Veldman werd uitgenodigd om systematische theologie te doceren. Dat doet hij tot op de dag van vandaag.

Het betekende dat ds. Veldman met zijn gezin van vijf kinderen in 2003 vertrok naar Franstalig Canada. „Ik wist niet of het de weg was die ik moest gaan, maar ik gaf het over aan de Heere. Het lag in mijn hart om dit werk te doen.”

Het gezin nam zijn intrek in een pastorie van de anglicaanse kerk in Montreal. In Laval, een stad boven het eiland van Montreal, werd een rooms-katholieke kerk gekocht en verbouwd tot seminarie en kerk. Op hetzelfde complex werd ook een school gesticht, die een groot succes werd. „Deze school is nu in handen van evangelisten, maar er wordt een Bijbelse leer gedoceerd.”

De Theologische Faculteit Farel (genoemd naar de Frans-Zwitserse reformator Guillaume Farel) maakt momenteel deel uit van de Association of Reformed Theological Seminaries, een verband van behoudende gereformeerde theologieopleidingen, waaronder Puritan Reformed Theological Seminary in Grand Rapids en Greenville Presbyterian Theological Seminary. Momenteel telt de faculteit ongeveer tien studenten, die het protestantisme in Frans Canada hopen te versterken. Docenten zijn dr. Dan Timmer, dr. Jason Zuidema, ds. Jean Zoellner en ds. Guy Brouillet. Ruim tien jaar gaf ds. R. D. (Ruben) Kwint Hebreuws, totdat hij in 2006 terugkeerde naar Nederland.

In naam rooms-katholiek

De familie Veldman sloot zich aan bij l'Église Reformée du Québec, een kerkverband van 6 gemeenten met zo'n 500 leden. Het protestantisme vormt, op een bevolking van ongeveer 6 miljoen inwoners, een zeer kleine minderheid.

Ds. Veldman: „Québec heeft de naam rooms-katholiek te zijn, maar het aantal kerkgangers is dramatisch laag. Je moet bedenken dat Québec aan het begin van de geschiedenis is gesticht door hugenoten en rooms-katholieken, die in het begin goed met elkaar samenwerkten. Er waren zelfs gouverneurs die hugenoten waren. Later werden de hugenoten steeds meer onderdrukt door jezuïeten. Québec zou het meest rooms-katholieke bolwerk van Noord-Amerika moeten worden, en dat is ook gebeurd. Als je een historisch museum in Québec binnenloopt, lees je niets over de hugenoten.”

De macht van de Rooms-Katholieke Kerk is historisch gezien groot gebleven. „Als je protestant of evangelisch bent, ben je nog steeds lid van iets als een sekte. De Reformatie heeft hier nooit plaatsgevonden. Er heerst grote onkunde. De Rooms-Katholieke Kerk heeft mensen nooit onderwezen. Het was voldoende dat ze de sacramenten gebruikten en zich verder overgaven aan de leer van de kerk. Zij hebben ook nooit geleerd wat bekering is, het leven uit de rechtvaardiging door het geloof.”

Als mensen de Rooms-Katholieke Kerk verlaten, loopt hun weg vaak via allerlei sekten en kerken. „Ze worden soms Jehova's getuige, vinden het daar echter ook niet en worden dan lid van een pinkstergemeente. Via literatuur of internet komen ze soms in aanraking met een gemeente waarin de boodschap van de Reformatie klinkt. Pas kwamen we iemand tegen die na een zoektocht Arthur Pink is gaan lezen en zo bij ons is terechtgekomen.”

Literatuur is erg belangrijk. Ds. Veldman heeft recent het werkje van Kohlbrugge over Romeinen 7 laten vertalen in het Frans. De Franse geloofsbelijdenis van La Rochelle wordt ook verspreid en bestudeerd door bijvoorbeeld een groepje mensen in Trois Rivières, waar ds. Kwint werkte. „Het gaat niet om de namen van Calvijn en Kohlbrugge, maar om de krachtige boodschap die zij brachten. De verlossing is alleen in Christus te vinden. Als mensen antwoord op hun geestelijke vragen zoeken, zien zij deze verklaard in geschriften van Calvijn en andere theologen.”

Stille revolutie

In Québec heeft zich een stille revolutie voltrokken, zegt ds. Veldman. „Er is in deze provincie sprake van grote secularisatie. Er heerst een grote apathie. Het percentage zelfmoorden in Québec behoort tot het hoogste in Canada. Het nihilisme zoals Nietzsche dat zo scherp heeft verwoord, de leegheid en wanhoop, is tastbaar aanwezig.”

De Franse cultuur is heel anders dan de Canadese. „Toen we er kwamen wonen, wisten we dat. Montreal wordt wel eens een van de laatste bohemiënsteden genoemd. Montreal is echt een feeststad, dat gaat de hele zomer door. Je kunt mensen typeren als hedonisten. Alleen dit leven telt.”

Al hebben de meeste inwoners geen band met de kerk -en is er zelfs sprake van een afkeer van het autocratische aspect ervan- toch zien ze de kerk nog wel als kerk, aldus ds. Veldman. „Dat betekent dat je niet te laagdrempelig kunt zijn, omdat je daarmee je respect als vertegenwoordiger van de kerk verliest. Gesprekken en sociale contacten zijn erg belangrijk. Een Fransman praat nu eenmaal graag. De meest effectieve manier van evangelisatie is die van persoonlijke benadering, via kleine groepjes.”

Ondanks de leegheid van de cultuur is er openheid om over geestelijke dingen te spreken. „Ieder mens is op zoek naar voldoening, een vast oriëntatiepunt buiten zichzelf. De boodschap die de Bijbel brengt, is dat een mens met God verzoend moet worden en dat dat in Christus is gebeurd. Het Woord is hét communicatiemiddel bij uitstek om mensen uit hun bestaan van verlorenheid te trekken. Hoop in Christus is het diepste antwoord op de wanhoop van de mens.”

Meer Amerikaan

Ds. Veldman is meer Noord-Amerikaan dan Nederlander. Hij drukt zich gemakkelijker uit in het Engels dan in het Nederlands, hoewel hij deze taal niet heeft verlerd. „Het is de moedertaal van mijn hart.”

Terugkijkend ziet hij de voorzienige leiding van de Heere in zijn leven. „Mijn opleiding is breed wetenschappelijk geweest. Toen ik uit Nederland wegging, was ik vijftien jaar. Ik heb het Nederlandse geestelijke milieu dus niet bewijst meegemaakt, wat ik vooral merk nu ik enkele weken in mijn geboorteland ben. Maar het is goed hier te zijn.”

De predikant werd al die jaren geconfronteerd met het seculiere klimaat op de universiteiten. „Mijn vorming heeft mij geleerd de geest van de tijd te verstaan. Het dwingt je om de confrontatie daarmee aan te gaan. Je leert in afhankelijkheid te leven. Je staat wel eens voor systemen die je dreigen op te slokken. Het zijn geen denksystemen, maar geesten. De Bijbel spreekt over de geestelijke machten in de lucht. Je moet erdoorheen kruipen en het is door de genade van God wanneer je staande mag blijven. Velen sneuvelen.”

Ds. Veldman ziet vrucht op de verkondiging van het Evangelie, al is het maar weinig. „Er zijn mensen die in Québec toegebracht moeten worden en daarvan geeft God getuigenis. Ik mag mensen ontmoeten die zoekende gemaakt worden. God zegt dat we het brood moeten uitwerpen op het water en we zullen het vinden na vele dagen. Het is nu de tijd om te zaaien, maar God geeft de wasdom op Zijn tijd. Als wij slechts het middel daartoe mogen zijn, dan is het goed.”